

การสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชน เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกันและบรรเทาอุทกภัยในเขต อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

เฉลิมพร ทองพูน¹ รัฐเขต สัมไทย¹ จักรวัฒน์ ชินรัตน์¹ อุไรวรรณ วิจารณ์กุล²
และ เดช วัฒนชัยยิ่งเจริญ³

Community Leader Networking Forming for Flood Surveillance and Prevention in Amphoe Tapla, Utraradit Pricince

Chalermpon Thongpoon¹, Rathakat Somthai¹, Jakawat Chinarat¹,
Uriwan Vijalanakul² and Det Wattanachaiyingcharoen³

¹ สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

² คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

³ ภาควิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก

¹ Environmental Education of Science Program, Graduate School, Pibulsongkram Rajabhat University

² Research and Development Institute, Pibulsongkram Rajabhat University University.

³ Department of Agriculture Science. Faculty of Agriculture Natural Resources and Environmental Science.
Naresuan University, Phitsanulok

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องการสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชน เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกันและบรรเทาอุทกภัย ในเขตอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาพื้นที่เสี่ยงภัยอุทกภัย ในเขตอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ 2) เพื่อวิเคราะห์หารูปแบบที่เหมาะสมในการเฝ้าระวังอุทกภัย 3) เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้นำชุมชนในการเฝ้าระวัง เตือนภัย และบริหารความเสี่ยงของปัญหาอุทกภัย ในพื้นที่เขตอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ การศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจเก็บข้อมูลและกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR) ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานราชการส่วนต่างๆ ได้แก่ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 3 พิษณุโลก สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 11 พิษณุโลก สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดอุตรดิตถ์ หน่วยวิจัยและพัฒนาบูรณาการเกษตรและสิ่งแวดล้อม คณะเกษตรศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยนเรศวร องค์กรปกครองท้องถิ่นในเขตอำเภอท่าปลา และอำเภอท่าปลา ผลการศึกษาพบว่า อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ มีพื้นที่เสี่ยงภัยอุทกภัย 3 ตำบลได้แก่ ตำบลน้ำหมัน ตำบลนางพญาและตำบลผาเลือด พื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม 6 ตำบลได้แก่ ตำบลน้ำหมัน ตำบลนางพญา ตำบลผาเลือด ตำบลจริม ตำบลท่าแฝก และตำบลท่าปลา แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงสำรวจมาทำการวิเคราะห์ สร้างเป็นหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชน เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกันและบรรเทาอุทกภัย โดยมีผู้นำชุมชนเข้ารับการอบรมทั้งหมด 76 คน ผลจากการอบรมนี้มีผู้นำชุมชนที่ได้ผ่านการอบรมได้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์จริงได้แก่ ผู้นำชุมชนในเขตตำบลนางพญา เนื่องจากมีน้ำป่าไหลหลากเข้าท่วมบ้านเรือน ในช่วงเดือนกันยายน 2550

คำสำคัญ : อุทกภัย การสร้างเครือข่าย การเฝ้าระวัง การมีส่วนร่วม ผู้นำชุมชน

Abstract

The study of Community Leader Networking Forming for Flood Surveillance, Protection and mitigation in Tapla Sub district, Uttaradit province has the following objectives; 1) To study the potential risk area in Tapla sub district, Uttaradit province 2) To analyze the

appropriate pattern for flood warning 3) To form the collaborative network of community leader for surveillance, warning and risk management regarding to flooding problem in Thapla sub district, Uttaradit province. This study approach was the survey of data collection and PAR, of which the major collaboration were from government sectors such as Research and Development Institute of Pibulsongkram Rajabhat University, Regional Environment Office 3 Phitsanulok, Department of Natural Preservation 11 Phitsanulok, Office of Disaster Prevention and Mitigation-Uttaradit, Agricultural and Environmental Integration Research and Development Unit, Faculty of Agriculture Natural Resources and Environment, Naresuan University, Local Administrative Authority in Thapla sub district and Thapla District. The results indicated that 3 sub districts Thapla District, Uttaradit province were considered as the flooding risk area including Numman, Nang Praya, and Phalerd sub districts. There were 6 sub districts considered an the risk area of land slide including Numman, Phalerd, sub district Jrim, Thafag, and Thapla sub districts. The survey data was analyzed to formulate the training program for community leader for flood surveillance, protection and mitigation. There were 76 community leaders participated in the training program. The participants who past the training program and applied the knowledge for action were community leader in Nang Praya sub district due to this community faced the flooding during September 2007.

Key word : Flood, Networking, Surveillance, PAR, Community Leader

บทนำ

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเขตภาคเหนือตอนล่างที่นำความสูญเสียให้แก่ชีวิตและทรัพย์สินคือ เหตุการณ์ดินถล่มที่อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2549 และ ภาวการณ์น้ำท่วมเป็นภัยพิบัติที่เกิดขึ้นเป็นประจำในภูมิภาคแถบนี้ ภาวการณ์น้ำท่วมได้เกิดขึ้นเป็นประจำใน แถบจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิจิตร ปัจจุบันมีพื้นที่เสี่ยงภัยหลายแห่ง (ทิม คอนซัลติ้ง เอนจิ เนียร์ริง แอนด์ แมเนจเม้นท์, 2549) เมื่อเกิดเหตุการณ์คับขันขึ้นผู้คนเกิดอาการช็อคเพราะไม่เคยมีการ เตรียมตัวรับสถานการณ์ ถ้ามีการฝึกการเตรียมการในเหตุการณ์ฉุกเฉินไว้ก่อนและมีการเฝ้าระวังที่เหมาะสมจะช่วยทำให้ลดภาวการณ์สูญเสียชีวิตและทรัพย์สินลงได้ (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, สำนักเลขาธิการป้องกันฝ่ายพลเรือน, 2549) หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐานหรือหลักสูตร ระดับอุดมศึกษามีเคยมีหลักสูตรในการเตรียมรับสถานการณ์ฉุกเฉินไว้ ผลที่ตามมาคือประเทศไทยขาด องค์ความรู้และบุคลากรที่มีความสามารถในการจัดการช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นในภาวะการณ์ฉุกเฉิน ขาดองค์ความรู้ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤติ จึงมีความจำเป็นต้องทำการค้นหาค้นหาองค์ความรู้เพื่อรับ เหตุภาวะฉุกเฉินและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม

ผู้วิจัยได้ศึกษาและตระหนักถึงปัญหาด้านภัยพิบัติที่เกิดขึ้นซ้ำซากและเริ่มทวีความรุนแรงขึ้นจึง มีนโยบายที่รวมกลุ่มกันเพื่อค้นหาค้นหาองค์ความรู้ในเรื่องการเฝ้าระวัง การเตรียมตัวรับกับสถานการณ์ ฉุกเฉิน เพื่อลดความรุนแรงของภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้น ซึ่งแนวทางการดำเนินการวิจัยจะเน้นการผสมผสาน ระหว่างการวิจัยและการให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน โดยมีการมุ่งเป้าไปที่การเฝ้าระวังและการเตรียมรับ สถานการณ์ของชุมชนที่อยู่ในความเสี่ยงต่อภัยพิบัติในเขตอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ การสร้าง นวัตกรรม การพัฒนาองค์ความรู้ที่ผลิตผลงานที่มีคุณภาพในระดับมาตรฐานสากล และค้นหาค้นหา องค์ความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสาเหตุหลักของภัยพิบัติที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางในการเฝ้าระวัง การ เตรียมความพร้อมของบุคลากรในการเฝ้าระวังการป้องกันภัยพิบัติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพื้นที่เสี่ยงภัยอุทกภัย ในเขตอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อวิเคราะห์หารูปแบบที่เหมาะสมในการเฝ้าระวังอุทกภัย
3. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้นำชุมชนในการเฝ้าระวัง เตือนภัย และบริหารความเสี่ยงของปัญหาอุทกภัย ในพื้นที่เขตอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชน เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกันและบรรเทาอุทกภัย ในเขตอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม(PAR) ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานราชการส่วนต่าง ๆ ได้แก่ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 3 พิษณุโลก สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 11 พิษณุโลก สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม หน่วยวิจัยและพัฒนากิจการเกษตรและสิ่งแวดล้อม คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร องค์การปกครองท้องถิ่นในเขตอำเภอกำแพงแสน และอำเภอกำแพงแสน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ (ดัดแปลงจากวิธีการของ 1.ปาริชาติ สถานปัตตานีและชัยวัฒน์ ธีระพันธุ์,2546 2.จิรพรรณ กาญจนะจิตรา,2546 3.เทียนฉาย กิระนันท์,2544 4.ธนศ อาภรณ์สุวรรณ,2544)

1) การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล 3) การวิเคราะห์ข้อมูล 4) การจัดอบรมให้กับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 5) การติดตามประมวลผลและวิเคราะห์ผลการวิจัย

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทุกคนในเขตอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 92 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ประสานงานกับส่วนราชการแบบทางการในพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม ที่ว่าการอำเภอกำแพงแสน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอกำแพงแสน ซึ่งแจ้งความเป็นมา วัตถุประสงค์ ประโยชน์ของการวิจัย และกำหนดระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและขอความร่วมมือ

2) ศึกษาและสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับบริบททั่วไป สรุปความเสียหายจากอุทกภัยในปี 2549 พื้นที่เสี่ยงภัยอุทกภัยดินโคลนถล่ม และแผนการป้องกันอุทกภัย ของอำเภอกำแพงแสน และทุกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอกำแพงแสน

3) ศึกษา สัมภาษณ์และรวบรวมองค์ความรู้ด้านอุทกภัย การป้องกันอุทกภัย การสร้างเครือข่าย การถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้ จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4) ทำการลงพื้นที่สำรวจภูมิประเทศ เส้นทางน้ำ สถานที่ปลอดภัยของแต่ละหมู่บ้าน

5) ตรวจสอบ ทบทวนข้อมูลที่เก็บรวบรวมให้ครบถ้วนสมบูรณ์ในทุกประเด็น หากพบข้อผิดพลาดบกพร่อง ต้องรีบแก้ไขและเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมให้ครบถ้วนสมบูรณ์ในทันที

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยการจัดประชุมเพื่อประมวลข้อมูลและองค์ความรู้ต่างๆ ที่จะใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรการอบรมเรื่อง การสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชน เพื่อการเฝ้าระวังป้องกันและบรรเทาอุทกภัย ให้กับผู้นำชุมชน เพื่อที่ผู้นำชุมชนจะได้นำไปเผยแพร่สู่ประชาชนในชุมชนของตนเองต่อไป (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2546ก) โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 3 พิษณุโลก สำนักงานบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 11 พิษณุโลก สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดอุตรดิตถ์ หน่วยวิจัยและพัฒนาบูรณาการเกษตรและสิ่งแวดล้อม คณะเกษตรศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยนเรศวร เข้าร่วมวิพากษ์และประเมินเนื้อหาของหลักสูตรการอบรม ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้มีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์

4. การจัดอบรมให้กับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การจัดฝึกอบรมให้กับผู้นำชุมชน ได้ทำการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการโดยนำหลักสูตรที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาใช้ในการฝึกอบรมให้กับผู้นำชุมชน ณ หอประชุมอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยได้รับความร่วมมือจากนายอำเภอท่าปลาและเจ้าหน้าที่ของอำเภอท่าปลา ในการให้บริการด้านอาคารสถานที่ ด้านวิทยากรที่มาทำการฝึกอบรมได้รับความร่วมมือจากจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 3 พิษณุโลก และหน่วยวิจัยและพัฒนาบูรณาการเกษตรและสิ่งแวดล้อม คณะเกษตรศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยนเรศวร

5. การติดตามประมวลผลและวิเคราะห์ผลการวิจัย

ใช้วิธีการประมวลผลและการวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ จากการติดตามลงพื้นที่และสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนหลังจากเข้ารับการฝึกอบรม โดยจะเน้นสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนที่อยู่ในเขตพื้นที่เสี่ยงภัยอุทกภัยและดินโคลนถล่ม ได้แก่ 6 ตำบลคือ ตำบลน้ำหมัน ตำบลนางพญา ตำบลผาเลือด ตำบลจริม ตำบลท่าแฝก และตำบลท่าปลา

ผลการวิจัย

จากการวิจัยจะพบว่าพื้นที่เสี่ยงภัยอุทกภัย 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลน้ำหมัน ตำบลนางพญาและตำบลผาเลือด พื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลน้ำหมัน ตำบลนางพญา ตำบลผาเลือด ตำบลจริม ตำบลท่าแฝก และตำบลท่าปลา แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 3 พิษณุโลก สำนักงานบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 11 พิษณุโลก สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดอุตรดิตถ์ หน่วยวิจัยและพัฒนาบูรณาการเกษตรและสิ่งแวดล้อม คณะเกษตรศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยนเรศวร เข้าร่วมวิพากษ์และวิเคราะห์ สร้างเป็นหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องเฝ้าระวังอุทกภัย ได้ทำการอบรมเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2550 ณ หอประชุมอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

โดยผู้เข้ารับการอบรมได้แก่ ผู้นำชุมชนในเขตอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ รวมทั้งสิ้น 76 คน จากทั้งหมด 92 คน ผลจากการอบรมได้นำไปใช้ประโยชน์จริงได้แก่ ตำบลนางพญา เนื่องจากมี น้ำป่าไหลหลากเข้าท่วมบ้านเรือน ในช่วงเดือนกันยายน 2550

เนื้อหาในการอบรมประกอบไปด้วย 1.การสร้างเครือข่าย (Networking) และเทคนิคการขยาย แนวร่วมในการเฝ้าระวัง 2.การติดต่อสื่อสาร 3.การทำงานเป็นทีม ช่วงก่อนและขณะเกิดเหตุวิกฤติ และการฟื้นฟูหลังเกิดเหตุ 4.การเฝ้าระวังและการเตือนภัยอุทกภัย ดินโคลนถล่ม

1. การสร้างเครือข่าย (Networking) และเทคนิคการขยายแนวร่วมในการเฝ้าระวัง

(ดัดแปลงจากนฤมล นิราธร,2543 และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์,2543) ประกอบด้วย 10 หัวข้อ ได้แก่ ความหมาย องค์ประกอบของเครือข่าย การก่อเกิดของเครือข่าย ปรัชญาการสร้างเครือข่าย ความจำเป็นที่ต้องมีเครือข่าย ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครือข่าย เพื่อความยั่งยืน ผู้จัดการเครือข่าย คุณสมบัติของกลุ่มสมาชิกแกนนำ การรักษาเครือข่าย และประโยชน์ของการสร้างเครือข่าย

2. การติดต่อสื่อสาร

(ดัดแปลงจาก 1. ปาริชาติ สถานปัตตานนท์ และชัยวัฒน์ ธีระพันธุ์,2546 และกรมป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย2545, 2546ก, 2546ข ,2546ค, 2547) ประกอบด้วย 6 หัวข้อ ได้แก่ ความหมายของ การติดต่อสื่อสาร จุดมุ่งหมายของการติดต่อสื่อสาร องค์ประกอบของการติดต่อสื่อสาร รูปแบบการ ติดต่อสื่อสาร แนวทางในการติดต่อสื่อสาร และแนวการประเมินประสิทธิภาพของการติดต่อสื่อสาร

3. การทำงานเป็นทีม ช่วงก่อนและขณะเกิดเหตุวิกฤติ และการฟื้นฟูหลังเกิดเหตุ

(ดัดแปลงจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย2545, 2546ก, 2546ข ,2546ค, 2547) ประกอบด้วย 4 หัวข้อ ได้แก่ องค์ประกอบของการทำงานร่วมกันเป็นทีม แนวทางการสร้างความ ร่วมมือร่วมใจ คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับการสร้างทีมงานที่ดี และหลักปฏิบัติในการทำงานเป็นทีม

4. การเฝ้าระวังและการเตือนภัย อุทกภัย ดินโคลนถล่ม

(ดัดแปลงจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย2545, 2546ก, 2546ข ,2546ค, 2547) ประกอบด้วย 4 หัวข้อ ได้แก่ การสังเกตธรรมชาติ การสังเกตปริมาณน้ำในลำห้วย แม่น้ำ น้ำฝน การใช้เครื่องมือ อุปกรณ์วัดปริมาณน้ำฝน และการแจ้งข่าวเตือนภัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยจะพบว่าหมู่บ้านที่เสี่ยงภัยจากอุทกภัย ดินโคลนถล่มรวมกันถึง 6 ตำบล แต่ ทางราชการยังไม่มีแนวทางและวิธีการที่จะเตรียมการป้องกัน ซึ่งได้เตรียมการเฉพาะตำบลที่เคยเกิดอุทก ภัย ดินโคลนถล่มมาแล้วคือ ตำบลน้ำหมัน โดยติดตั้งเครื่องมือและอุปกรณ์วัดปริมาณน้ำฝนอัตโนมัติที่ โรงเรียนบ้านน้ำต๊ะ และโรงเรียนบ้านน้ำลี ซึ่งทางสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด อุตรดิตถ์ ได้จัดอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยเป็นการฝึกอบรมเกี่ยวกับการ ภัยขณะเกิดเหตุภัยพิบัติ ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าปลาทุกตำบลก็ยอมรับว่า ถ้า เกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินขึ้นก็ไม่สามารถช่วยเหลือประชาชนได้ทั่วถึง ซึ่งแตกต่างกับโครงการการสร้าง

เครือข่ายผู้นำชุมชน เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกันและบรรเทาอุทกภัยในเขตอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งจะช่วยให้มีการวางแผนเตรียมการและช่วยเหลือกันในระดับหมู่บ้าน ซึ่งจะทำให้การวางแผนเตรียมการและช่วยเหลือได้ทันกับสถานการณ์ฉุกเฉินที่จะเกิดขึ้น ซึ่งผลงานวิจัยในครั้งนี้ ทางราชการควรจะนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการที่หาแนวทางและวางแผนการเฝ้าระวัง ป้องกันอุทกภัย ดินโคลนถล่มต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยจะพบว่ามีหมู่บ้านที่เสี่ยงภัยจากอุทกภัย ดินโคลนถล่มรวมกันถึง 6 ตำบลได้แก่ ตำบลน้ำหมัน ตำบลนางพญา ตำบลผาเลือด ตำบลจริม ตำบลท่าแฝก และตำบลท่าปลา และนำผลการสำรวจข้อมูลต่างๆ มาวิเคราะห์แล้วสร้างเป็นหลักสูตรอบรมโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่างๆ เข้าร่วมวิพากษ์และวิเคราะห์ แล้วนำไปจัดฝึกอบรมให้กับผู้นำชุมชนในเขตอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ วันที่ 23 สิงหาคม 2550 ณ หอประชุมอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งมีผู้นำชุมชนเข้าร่วมอบรมรวมทั้งสิ้น 76 คน ผลจากการอบรมนี้ผู้นำชุมชนที่ได้ผ่านการอบรมได้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์จริงได้แก่ ผู้นำชุมชนในเขตตำบลนางพญา เนื่องจากมีน้ำป่าไหลหลากเข้าท่วมบ้านเรือนในช่วงเดือนกันยายน 2550 และผลการประเมินความพึงพอใจจากผู้เข้ารับการอบรมพบว่า มีความพึงพอใจในการเข้าอบรมในหลักสูตรที่จัดให้ในระดับมากที่สุดถึงร้อยละ 89.85 นอกจากนี้ผู้นำชุมชนยังได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการป้องกัน การเตือนภัย และการอพยพผู้คนเมื่อเกิดเหตุภาวะฉุกเฉินจากเหตุการณ์ดินโคลนถล่ม ทำให้เกิดการเตรียมความพร้อมและไม่เกิดความตื่นตระหนกจนไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ไว้ได้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยที่สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีในครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก เครือข่ายการวิจัยภาคเหนือตอนล่าง สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และขอขอบพระคุณถาวร เพ็ชรบัว นายอำเภอและเจ้าหน้าที่อำเภอท่าปลา และคณะทีมงานทุกๆ ท่าน ที่ได้ช่วยเหลือจนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

บรรณานุกรม

- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2545, พฤศจิกายน). *การจัดทำยุทธศาสตร์ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย*. การประชุมเชิงปฏิบัติการ ระหว่างวันที่ 18 – 20 พฤศจิกายน 2545, ณ สถาบันฝึกอบรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย บางพูน จังหวัดปทุมธานี.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2546ก). *โครงการฝึกอบรมหลักสูตร วิทยาการจัดการภัยพิบัติ โดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน*. เอกสารประกอบการบรรยาย, ณ สถาบันฝึกอบรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย บางพูน จ.ปทุมธานี.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2546ข). *คู่มือปฏิบัติงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน*

- สำนักส่งเสริมการป้องกันสาธารณภัย. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2546ค, ธันวาคม). การประเมินความเสียหายและความเสี่ยงภัย. เอกสารประกอบการบรรยาย, สถาบันฝึกอบรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย บางขุนจ.ปทุมธานี.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2547, ตุลาคม). การป้องกันและบรรเทาอุทกภัยวาทภัยและโคลนถล่มภาคใต้. เอกสารนำเสนอในการประชุมสัมมนาการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยวาทภัย และโคลนถล่มภาคใต้, โรงแรมทวินโลตัส จังหวัดนครศรีธรรมราช.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, สำนักเลขานุการป้องกันฝ่ายพลเรือน. (2549). แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2549 ภาคการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ชัดเชสมิเดีย.
- จิรพรรณ กาญจนะจิตรา. (2546). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา 2 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเม้นท์ (2549). ธรรมชาติและภัยวิบัติธรรมชาติ. จาก <http://www.teamgroup.co.th/th/archive/knowledge.php>
- เทียนฉาย กีระนันท์. (2544). สังคมศาสตร์วิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ. (2544). ทฤษฎีประชาสังคม. ในกุลชีพ วรพงษ์ (บรรณาธิการ), การวิเคราะห์สถานการณ์สังคมด้วยตนเอง (หน้า 20 – 24, 76 – 77). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- นฤมล นิราธร. (2543). การสร้างเครือข่ายการทำงาน: ข้อควรพิจารณาบางประการ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปาริชาติ สถานปัตตานนท์ และชัยวัฒน์ ถิระพันธุ์. (2546). สื่อสารกับสังคมเครือข่าย. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตร “การสร้างเครือข่ายที่มีพลัง” สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, สถาบันการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม